

Oponentní posudek habilitační práce

Autorka: Ing. Naděžda Petrů, Ph.D.

Název práce: Rodinné podnikání v ČR

Oponent: prof. Ing. Vojtěch Koráb, Dr., MBA

Pracoviště opONENTA: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská

1. Kritické připomínky a dílčí dotazy k habilitační práci

- Habilitantka nazvala svoji habilitační práci Rodinné podnikání v České republice. Tato habilitační práce však tento název nenaplní. Habilitační práce pojednává pouze o **vybraných aspektech českých rodinných podniků**. Svůj název habilitační práce pak habilitantka přímo zpochybňuje v Kap. 1. na str. 20.
- Habilitační práce představuje 4 vybrané, dříve zpracované primární výzkumy s jasně definovanou metodologií, diskusí výsledků a stanovenými limity výzkumu. Je škoda, že definované prvky tzv. **DNA rodinného podniku** (CHA – charakteristiky a atributy, SŘ – strategie a řízení, OV – obchodní výsledky a růst, DM – dynamika a mezilidské vztahy, PN – posloupnost a nástupnictví a VM vlastnictví, uplatnění moci a správa majetku) nepromítla habilitantka do **hlavního cíle**, ale použila tyto prvky pouze pro dílčí přiřazení jednotlivých výsledků výzkumů do těchto prvků. To nehovoří o logické návaznosti jednotlivých celků habilitační práce a možnosti posouzení celé habilitační práce ze systémového pohledu.
- Je velkou škodou, že se habilitantka opírá v práci o tvrzení, že některé důležité oblasti rodinných podniků, jako oblast nástupnictví, řízení konfliktů a správa majetku jsou uvedeny již v její monografii z roku 2020 a proto se jimi v habilitační práci nebude zabývat. To opět rozbíjí práci komplexní pohled na problematiku rodinných podniků v České republice (viz. **Připomínka k názvu**).
- Kap. 3. 2. Identifikace rodinných podniků v databázi rodinných podniků, n = 3929 prvků, str. 62. **Jak byly u těchto rodinných podniků zkoumány tzv. rodinné vazby, o kterých se v habilitační práci téměř nehovoří?** Jedná se na Obr. 7. u 14,71 % rodinných podniků s počtem zaměstnanců 0 o pravdivý výsledek? Jaké jsou u těchto rodinných podniků rodinné vazby.
- Kap 4. Jak je možné definovat **pokrok**? VO 8: Podniky, které se na svých **webových stránkách prezentují jako rodinné**. Jedná se skutečně o rodinné podniky dle definice Vlády ČR? Nejedná se pouze o marketingový nástroj pro zviditelnění podniku?
- Kap 5. Proč byla v tomto výzkumu stanovena **nová definice rodinného podniku**? Proč je v Kap. 5. 2. 3. uváděn pouze převzatý výzkum agentury IPSOS pro AMSP? Kap 5. 4. CO znamená **zkratka PPO**, která není uvedena v seznamu zkratk? **Kap. 5. 2. 1. 2, na kterou je v textu odkaz, v habilitační práci chybí.**
- Kap. 6. **Jaká je definice SEW** (socioemotional Wealth)? Tato definice v textu chybí. Z jakého zdroje habilitantka vycházela? **Hypotéza H5 je zmatečná**, pravděpodobně z důvodu překlepu. Hypotéza H03 – jak je možná definovat tzv. „**světový zájem**“ obsažený v hypotéze? Kap. 6. 2. 1. 1. Metody a jejich kódování. Proč nebyl pro vyhodnocení kvalitativních dat použit některý z nástrojů pro analýzu kvalitativních dat, jako např.

ATLAS.TI, či MAX QDA? Na str. 108 již habilitanka nehovoří o SEW – **socioemocionální bohatství ale, ale o psychosociálních faktorech**. Jedná se pořád ještě o výzkum SEW a proč tomu tak bylo? Případně jaký je mezi nimi rozdíl? Na str. 108 byl stanoven nový počet prvků v souboru a to 1270. O jaký výzkum se jedná?

- Kap. 7. Co je míněno **vyrovnáním majetku**? Opravdu děti platí rodičům za převod vlastnictví v rodinném podniku na následující generaci? **Jak byly zkoumány rodinné vazby v tomto výzkumu?** Jedná se ve výzkumu o rodinné podniky v současnosti vlastněné 1. 2. a 3 generací, či rodinné podniky, které jsou vlastněné 1. generací a ve kterých spolupracují 3 generace? Pokud platí 2. teze pak je tvrzení v Tab. 29 zavádějící. Více než 4 generace pravděpodobně nemohou současně v rodinném podniku spolupracovat.
- Závěr. Proč nejsou stanoveny **přínosy pro vědu**?

Celkově je možné, dle požadavků na oponentní posudky pro habilitační práce, shrnout hodnocení v následujících kapitolách.

2. Struktura, rozsah a formální úprava

Předkládaná habilitační práce se komplexním způsobem snaží zabývat pohledem na rodinné podniky. Habilitační práce je kromě úvodu a závěru členěna na 9. částí. V 1. 2. a 3. části habilitační práce podává jasná východiska pro rodinné podniky. Velmi jasně podtrhuje význam rodinných podniků pro každou národní ekonomiku. Velmi cennou je druhá část, která podává metodologický postup tvorby habilitační práce. Části 4. 5. 6. a 7. pojednávají o jednotlivých primárních výzkumech. Část 8. je pokusem o stanovení souvislostí jednotlivých tematických okruhů. Závěrečná 9. část podává návrh studijního program o rodinných podnicích pro celoživotní vzdělávání.

Habilitační práce obsahuje 170 stran textu a 23 stran příloh. Obrázky i tabulky jsou vhodně zvoleny. Po stránce formální i grafické je text v pořádku.

3. Cíle a vhodnost tématu

Základní cíl habilitační práce je uveden již v Úvodu habilitační práce na str. 16. Základním cílem je: *„Shrnout a vyhodnotit poznatky světové literatury i reality rodinného podnikání v ČR, především v oblastech, kterým dosud nebyla akademickým prostředím v ČR věnována dostatečná pozornost. Těmi je řízení marketingu a řízení značky, vliv generací na aktivity spojené se vstupem rodinných podniků na zahraniční trhy, identifikaci socio-emocionálních faktorů českých rodinných podniků a vyhodnocení přístupu generací k preferenci užití cizího a vlastního kapitálu“*. Dále jsou stanoveny i cíle dílčí, které se zabývají identifikací jednotlivých prvků genu rodinných podniků. Po prostudování habilitační práce je možné konstatovat, že cíl habilitační práce i přes výše uvedené připomínky byl splněn.

4. Metodologie

Hlavními metodami řešení zkoumané problematiky v habilitační práci jsou kvalitativní analýza a metody statistické analýzy. Metody řešení jsou vhodně zvoleny a efektivně využity k řešení. Hloubka zpracování je úměrná tomuto typu prací. Pro lepší přehlednost výzkumného procesu bych naopak doporučoval uvést též konceptuální schéma řešení.

5. Vědecký přínos a originalita práce

Přínosy habilitační práce je možné vidět jak v rovině teoretické, tak i praktické. Věřím, že výstupy habilitační práce bude možné využít i ve výuce na mateřském pracovišti autorky. Jazyková (stylistická i gramatická) úroveň je odpovídající kvalitnímu vědeckému textu. Je velkou škodou a handicapem této habilitační práce, že nebyly stanoveny vědecké přínosy.

6. Výsledky a praktická využitelnost práce

Habilitační práce si neklade za cíl podat jednoduchou kuchařku pro pochopení problematiky rodinných podniků. Může však být velmi užitečnou pomůckou pro akademickou sféru a hlavně pro rodinné podniky.

7. Otázky do diskuse

Do diskuse je možné položit následující otázky (mimo otázek v textu):

- **Jaký je vztah mezi hlavním cílem (4 oblasti) a vedlejšími cíli (6 oblastí DNA rodinného podniku)?**
- **Jak byly u rodinných podniků v databázi zkoumány tzv. rodinné vazby, o kterých se v habilitační práci téměř nehovoří? A do jaké úrovně?**
- **Jaký je rozdíl mezi SEW - socioemocionální bohatství a psychosociálními faktory?**
- **Proč nebyl pro vyhodnocení kvalitativních dat použit některý z nástrojů pro analýzu kvalitativních dat, jako např. ATLAS.TI, či MAX QDA?**

8. Celkové hodnocení

Autorka správně porozuměla zvolenému tématu. Odborná terminologie je použita správně. Literatura uvedená v seznamu je velmi aktuální a nadstandardní. Zdroje uvedené v seznamu zdrojů jsou v textu habilitační práce správně a náležitě citovány.

9. Závěrečné doporučení

Na základě posouzení habilitační práce, i přes kritické připomínky, mohu konstatovat, že předložená habilitační práce splňuje požadavky, které jsou na tento druh prací kladeny dle § 72, odst. 3 Zákona o vysokých školách a proto ji mohu

doporučit

k obhajobě před vědeckou radou fakulty.

V Brně: 7. 1. 2021

Prof. Ing. Vojtěch Koráb, Dr., MBA

